

ISBN: 978-625-7854-91-7

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 391

Eleştirel Bir Giriş - 5

Yayın Yönetmeni
Furkan Çalışkan

Dizi Editörü
Lütfi Sunar

Yayıma Hazırlayan
Sezai Saraç

Düzeltili
Rıdvan Tulum

Kapak
Harun Tan

Mizanpaj
Nilgün Sönmez

1. BASKI

Ocak 2021
İstanbul

Ketebe Yayınları
Sertifika No: 34989
Maltepe Mahallesi Fetih
Caddesi No: 6 Dk: 2
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212 612 29 30
e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt
Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad.
No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok
Kat: 2 34310 Haramidere -
Avcılar / İstanbul Sertifika No: 44452
Tel: 212.412 17 00

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ye aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Said Halim Paşa

Bir Islah Düşünürünün Hayatı,
Düşüncesi ve Eserleri

VAHDETTİN IŞIK

KETEBE

Vahdettin Işık

Lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde tamamladı. Yüksek lisansını aynı üniversitede "II. Meşrutiyet'te ve Günümüzde Kültürel Yabancılaşma" teziyle yaptı. "II. Meşrutiyet Dönemi Türk Düşüncesinde Doğu-Batı Tartışmaları: *İctihad* ve *Sırat-ı Müstakim* Dergileri Örneği" başlıklı teziyle doktorasını verdi.

Halen İHÜ Medeniyetler İttifakı Enstitüsü'nde öğretim üyesi ve Enstitü Müdürü olarak çalışmaktadır.

Çağdaş Türk Düşüncesi, Eğitimin Felsefi ve Kurumsal Dönüşümü, Çağdaş İslam Düşüncesinin Meseleleri gibi konularda çok sayıda yayın yaptı.

Yüzyılın İslamcı mirasının en önemli mecralarından birini oluşturan dergileri dijital bir platformda toplamayı ve kataloglamayı da içeren 1908'den 2008'e İslamcı Dergiler Projesi'ni hazırladı. Halen bu proje çalışmasını İLEM'de devam ettirmektedir.

Yayınlanmış Kitapları:

- *Türk Düşüncesinde İstikamet Arayışı*, Mahya Yayınları, İstanbul 2020.
- *Said Halim Paşa Külliyyatı-Tıpkı Basım-Çeviriyazı*, Haz: Vahdettin IŞIK, Ketebe Yay., İstanbul 2019.
- *Asrın Maskeli Vicdanı ve Akif'in Tarihe Tanıklığı*, M. Akif Vakfı ve Pendik Belediyesi Ortak Yayını, İstanbul-2017.
- *Son Dönem Osmanlı Suriye'sinde Islahat Hareketleri*, Yayına Haz: Vahdettin Işık, Mahya Yayınları-İst.
- *İslam Kültür ve Medeniyeti*, Komisyonla Ortak Yayın, MEB Yayınları, İ.H.L. 12. Sınıflar İçin Ders Kitabı, Ankara 2015. 2., 3. Basım.
- *1960-1980 Arası İslamcı Dergiler, Toparlanma ve Çeşitlenme*, Edit: Vahdettin Işık, A. Köroğlu, Y. Enes Sezgin, Nobel Yay., 2015.
- *Kültürel Yabancılaşma*, Kumsaati Yayınları, İst. 2012.
- *Vefatının 75. Yılında Mehmed Akif*, Editör: Vahdettin Işık, MEDİT-Zeytinburnu Bld. Ortak Yayını, İstanbul-2011.
- *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç*, Editör: S. Acar, Vahdettin Işık, Fatih Bel. Yayınları, İst. 2008.

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	9
Said Halim Paşa'yı Yeniden Düşünmek.....	13
Hayatı.....	31
Şahsiyeti.....	41
Düşüncesi.....	47
Asr-ı İnhitat.....	55
Fikir Buhranımız ve Aydın Yabancılaşması.....	65
Batı Medeniyeti ile İlişkiler.....	75
Çözüm: İslamlaşmak.....	83
İslam Toplumunun Siyasi Yapısı.....	93
Eserleri.....	101
Etkisi.....	111
Sonuç.....	123
İleri Okumalar.....	129
Kaynakça.....	135
Kronoloji.....	139
Belgeler.....	145
Dizin.....	155

Güzîde-i vüzerâ sadr-ı esbâk-ı efhâm
Edüb cemâl-i Cenâb-ı Hüdâ'ya doğru nigâh
Şehîd düşdi şehîdân-ı Kerbelâ şâhid
لا إله إلا الله محمد رسول الله-ı Bihakk-ı
Edeble gel oku tarihi zî-şehâdetini
Ola şehîd-i Saîd'e bihişt cevân-gâh.

Üsküdarlı Talat Bey'in Said Halim Paşa'nın
şehadeti için düştüğü tarih kayıdır
(İnal, 1943, s. 1912).

ÖNSÖZ

Türkiye'nin yakın tarihini şekillendiren şahsiyetler içerisinde Said Halim Paşa önemli bir yer işgal etmektedir. Gerek üstlendiği idari ve siyasi görevler gerekse de dile getirdiği düşünceler, onu önemsememiz için yeterli gerekçeleri bize sunmaktadır.

Dönemin yeni düzen arayışları sürecinde, onun yenilenmeye, geleneğe ve Batı'ya bakışındaki itidal, bugün de ihtiyaç duyduğumuz bir yaklaşımı örneklemektedir. Elbette ki her insan gibi onun da çözümlenmelerinde sınırlılıklar görülebilir. Yine de ifade etmeliyiz ki o, Müslüman aklın ve yüreğin imkânları ile yaşadığı yerin tarihî-sosyolojik bağlamı arasında sıkı irtibat bulunduğu bilinciyle kendini konuşturmuştu. Bunu başarabildiği içindir ki Paşa, yenilgi zamanlarında dahi emperyalizm karşısında farklı bir varoluşun mümkün olabileceğine ilişkin inancını sürdürmeyi başarabilmiştir. Dahası o, bu inancının gerekçelerini büyük bir vukufiyetle eserlerinde ortaya koymuştur. Dönemin neredeyse genel kabulü hâline gelmiş Batılı kavram ve kurumlar karşısında takındığı soğukkanlı tutum bunun göstergesidir. Bu yüzden o, İslam düşünce geleneğine yabancılaşanlardan farklı bir mirası bizlere taşımayı başarabilmiştir.